

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БУА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АДАВ-ТОЛЫМБАЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ**

ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ РАСЛАУ МАТЕРИАЛЛАРЫ

Том 3

Аңлатма язуы

2017 ел

ЭЧТӨЛӨГӨ

ПРОЕКТ СОСТАВЫ	Ошибка! Закладка не определена.
1. КЕРЕШ	5
1.1. Генераль планын максатлары һәм бурычлары	5
1.2. Комплекслы социаль-икътисады үсеш планнары һәм программалары, шәһәр төзелеше документлары һәм кулланылу материалы тураһда белешмәләр	5
1.3. Авыл жирлегенең кыскача характеристикасы	7
2. ЖИРЛЕК ТЕРРИТОРИЯСЕНЕҢ БҮГЕНГЕ ТОРЫШЫНА ҺӘМ КУЛЛАНЫЛЫШЫНА АНАЛИЗ. ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘҮ	8
2.1. Торак фонды	8
2.1. Социаль, ижтимагы һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар	8
2.3. Сәнәгать объектлары	11
2.3.1. Сәнәгать житештерүе объектлары	11
2.3.2. Файдалы казылмалар чыгару объектлары	111
2.4. Агросәнәгать комплексы объектлары	11
2.4.1. Авыл хужалыгы житештерүе объектлары	11
2.4.2. Авыл хужалыгын тәмин итү объектлары	11
2.5. Склад объектлары	12
2.6. Махсус билгеләнештәге объектлар	12
2.7. Туризм һәм рекреация объектлары	134
2.8. Транспорт инфраструктурасы	134
2.8.1. Автомобиль транспорты	134
2.8.2. Тимер юл транспорты	155
2.8.3. Су транспорты	155
2.8.4. Һава транспорты	15
2.8.5. Торбаүткәргеч транспорт	6
2.9. Инженер инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт	156
2.9.1. Магистраль инженер коммуникацияләр	156
2.9.2. Электр белән тәмин итү	166
2.9.3. Газ белән тәмин итү	166
2.9.4. Су белән тәмин итү	167
2.9.5. Агынты суларны чыгару	

177	2.9.6.	Жылылык	белән	тәэмин	итү
177	2.9.7.Элемтә				
178	2.9.8.	Көнкүреш	калдыкларын	чыгаруны	оештыру
178	2.9.9.		Янгын		куркынычсызлыгы
178					
3. ТОРАК ПУНКТЛАР ЧИКЛӘРЕ199					
3.1. «Торак пунктлар жирләр» категориясендәге жир кишәрлекләре торак пунктларның билгеләнгән чикләреннән читтә урнашкан һәм торак пункт чикләренә кертергә тәкъдим ителми.....199					
4. МӘДӘНИ МИРАС ОБЪЕКТЛАРЫ.....200					
5. АЕРУЧА САКЛАНА ТОРГАН ТАБИГЫЙ ТЕРРИТОРИЯЛӘР211					
6. ТЕРРИТОРИЯНЕ МАХСУС КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР222					
7. ТАБИГАТЬ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ЭКОЛОГИК ХӘЛ244					
7.1. Табигать шартлары һәм ресурслары244					
244	7.1.1.				Рельеф
244	7.1.2.		Файдалы		казылмалар
244	7.1.3.		Гидрогеологик		шартлар
244	7.1.4.	Жир	өсте	һәм	жир асты сулары
255	7.1.5.		Климатик		характеристика
266	7.1.6.		Инженер-геологик		шартлар
266	7.1.7.	Ландшафт,	туфрак	катламы,	үсемлекләр
7.2. Әйләнә-тирә мохитнең торышын бәяләү.....266					
266	7.2.1.		Атмосфера	һавасы	торышы
266	7.2.2.Су		ресурслары		торышы
266	7.2.3.	Туфрак	катламының	һәи	жир ресурсларының торышы
277	7.2.4.	Житештерү	һәм	куллану	калдыклары, биологик калдыклар
277	7.2.5.Йогынты		ясауның	физик	факторлары
277	7.2.6.	Яшел		утыртмаларның	торышы
7.3. Экологик вазгыятьне оптимильләштерү чаралары288					

8. ТАБИГЫЙ ҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘР БАРЛЫККА КИЛҮ КҮРКЫНЫЧЫ ФАКТОРЛАРЫНЫҢ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ	31
8.1. Табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр өчен куркыныч факторлар.....	31
8.2. Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр өчен куркыныч факторлар	311
9. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУНЫҢ БАШКА ДОКУМЕНТЛАРЫ НИГЕЗЕНДӘ ФЕДЕРАЛЬ, РЕГИОНАЛЬ ҺӘМ ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР ТУРЫНДА БЕЛӘШМӘЛӘР	33
10. ТӨП ТЕХНИК-ИКТІСАДИ КҮРСӘТКЕЧЛӘР	36

ПРОЕКТ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Адав-Тулумбай авыл жирлегенең генераль планы түбәндәге составта эшләнгән:

Расланучы өлеш

Текст материаллары:

№ т/н	исеме	Том
1	Территориаль планлаштыру турындагы нигезләмәләр	1

График материаллар:

№ бит	Исеме	Том	Масштаб
1	Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасы	2	1:10 000
2	Жирлекнең функциональ зоналары картасы	2	1:10 000
3	Торак пунктлар чикләре картасы	2	1:10 000

Генераль планы нигезләү материаллары

Текст материаллары:

№ т/н	Исеме	Том
1	Аңлатмалы язу	3

График материаллар:

№ бит	Исеме	Том	Масштаб
1	Жирлек территориясеннән заманча файдалануның картасы	4	1:10 000
2	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләренең картасы (гамәлдәге нигезләмә)	4	1:10 000
3	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре картасы (проект тәкъдиме)	4	1:10 000

1. КЕРЕШ

Әлеге проект Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Адав-Толымбай авыл жирлегенә Советтың 2012 елның 20 декабрендәге карары белән расланган Адав-Толымбай авыл жирлегенә генераль планы урынына эшләнә.

Адав-Толымбай авыл жирлегенә расланган Генераль планында каралган чаралар исемлегенә, шулай ук Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының һәм Буа муниципаль районының Адав-Толымбай авыл жирлегенә карата территорияль планлаштыру схемасы чаралары, шул исәптән аларны корректировкалауны һәм актуальләштерүне таләп итә торган чаралар исемлегенә «Федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге чаралар турында әлеге томның башка документлары нигезендә белешмәләр» 9 өлешендә китерелде.

Проектның заказчысы - Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Адав-Толымбай авыл жирлегенә башкарма комитеты.

Проектны эшләүче - "Максима" җаваплылыгы чиклэнгән җәмгыяте.

Проект 2040 елга кадәр исәп-хисап срогына эзерлэнгән, гамәлгә ашыру этаплары ачыкланмаган.

1.1. Генераль планының максатлары һәм бурычлары

Генераль планын эшләүнең төп максатлары:

- жирлекнең шәһәр төзелешен үсешен билгеләү һәм тәмин итү;
- авыл жирлегенә жирле дәрәжәдәге шәһәр төзелешен документлары белән тәмин итү.

Проектның бурычлары:

- авыл жирлегенә территориясен комплекслы бәяләү;
- торак пунктларның чикләренә төзәтмәләр кертү;
- жирлек территориясен функциональ зоналаштыру, функциональ зоналар параметрларын билгеләү;
- житештерү функциясен үстерү өчен территорияләрне билгеләү;
- халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү.

Генераль планының проект карарлары Адав-Толымбай авыл жирлегенә һәм Буа муниципаль районының социаль-иқтисади үсеш планнарын формалаштыру яки төзәтү, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен эзерләү, территорияне планлаштыру өчен нигез булып тора.

1.2. Комплекслы социаль-иқтисади үсеш планнары һәм программалары, шәһәр төзелешен документлары һәм файдаланыла торган материаллар турында белешмәләр

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Адав-Тулумбай авыл жирлегенә генераль планының әлеге проекты Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының түбәндәге норматив хокукый актлары таләпләренә нигезендә эзерлэнгән:

- 2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлы Россия Федерациясенең Шәһәр төзелешен кодексы;

- Россия Федерациясенә 2001 елның 25 октябрендәге 136-ФЗ номерлы Жир кодексы;

- Россия Федерациясенә 2006 елның 4 декабрендәге 200 –ФЗ номерлы Урман кодексы;

- Россия Федерациясенә 2006 елның 03 июнендәге 74-ФЗ номерлы Су кодексы;

– «Россия Федерациясендә жирле үзидарәнә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

- РФ Хөкүмәтенә 2006 елның 09 июнендәге 363 номерлы «Шәһәр төзелешен эшчәнлеген мәгълүмати тәмин итү турында» карары;

- «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегә турында» 2010 елның 25 декабрәндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

- «Буа муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренң территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 17-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

- «Шәһәр төзелеше документларын эшләү, килештерү, экспертиза ясау һәм раслау тәртибе турында» (СНиП 11-04-2003) (РФ Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган 2004 елның 29 декабрәндәге 190-ФЗ номерлы инструкцияне раслау хакында»гы РФ Дәүләт комитетының төзелеш һәм торак-коммуналь комплексы карары;

- «2019 елга кадәр жәмәгать инфраструктурасы, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы (2016 елның 18 апрелдәге 42 номерлы редакциядә) карары;

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 26 сентябрәндәге 683 номерлы карары белән расланган калдыклар белән эш итү өлкәсендә, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә территорияль схема.

Генераль планы эзерләгәндә түбәндәге норматив документлар файдаланылды:

– СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.07.01-89*. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»;

– СП 31.13330.2012 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.04.02-84* «Су белән тәмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корымалар»;

– СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормативлар»;

– Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрәндәге 1071 карары белән расланган Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары

Өлеге проект түбәндәге планнар һәм социаль-икътисадый үсеш программалары нигезләмәләрен исәпкә алып эзерләнгән:

- «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен раслау турында» Татарстан Республикасы Законы белән расланган 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе 17.06.2015 № 40-ТРЗ (алга таба - Стратегия);

- Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының 2030 елга кадәрге чорга социаль-икътисадый үсеш программасы (эзерлек стадиясендә).

Стратегия нигезендә Адав-Толымбай авыл жирлегә территориясе түбәндәге проектларны гамәлгә ашыру территориясе булып тора: Казан икътисадый зонасында калдыклар белән идарә итү проекты.

Генераль план белән каралган чаралар, тулаем алганда, Стратегиянең югарыда күрсәтелгән проектларына туры килә.

Жирлек территориясендә гамәлдә булган территорияль планлаштыру документлары:

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2012 елның 28 декабрәндәге 2607-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган Сәламәтлек саклау өлкәсендә Россия Федерациясен территорияль планлаштыру схемасы;

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 26.02.2013 елгы 247-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенә югары һөнәри белем өлкәсендә территорияль планлаштыру схемасы;

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 19.03.2013 № 384-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенә федераль транспорт өлкәсендә территорияль планлаштыру схемасы (Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2016 елның 3 февралдәге 139-р күрсәтмәсе белән расланган редакциясендә);

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2013 елның 13 августындагы 1416-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган торба үткәргеч транспорты өлкәсендә Россия Федерациясен

территориаль планлаштыру схемасы; (Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң 2017 елның 31 гыйнварындагы 166-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган редакциядә);

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң 2013 елның 11 декабрәндәге 2084-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенәң энергетика өлкәсендәге территориаль планлаштыру схемасы (Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң 2017 елның 27 июлендәге 1601-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган редакциясендә);

- Россия Федерациясе Президентының 2015 елның 10 декабрәндәге 615сс номерлы Указы белән расланган Оборона һәм иминлек өлкәсендә Россия Федерациясенәң территориаль планлаштыру схемасы;

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2017 елның 15 августындагы 577 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасынәң территориаль планлаштыру схемасы;

- Буа муниципаль районы Советының 2012 елның 20 декабрәндәге 3-27 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Буа муниципаль районынәң территориаль планлаштыру схемасы;

- Адав-Толымбай авыл жирлегенәң Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Адав-Толымбай авыл жирлеге Советының 2012 елның 20 декабрәндәге 2-27 номерлы карары белән расланган Генераль планы

Генераль планынәң әзерләгәндә кулланылды:

- жирне дистанцион зондлау материаллары-космик сурәт;
- дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенәң Татарстан Республикасы буенча идарәсенәң кадастр исәбеннән алынган мәгълүматлар;
- федераль дәүләт статистикасы хезмәте мәгълүматлары;
- «РКЦ «Земля » АЖ тарафыннан бирелгән 1:10000 масштаблы картографик нигез.

1.3. Авыл жирлегенәң кыскача характеристикасы

1.3. Авыл жирлегенәң кыскача характеристикасы

Адав-Толымбай авыл жирлеге Буа муниципаль районының көнчыгыш өлешендә урнашкан. Аның мәйданы 4907,61 га.

Адав-Толымбай авыл жирлеге чиге «Буа муниципаль районы» муниципаль берәмлегенәң һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренәң территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 31.01.2005 ел, № 17-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән (24.12.2014 ел, № 150-ТРЗ Законы редакциясендә).

Жирлек чикләре турындагы мәгълүмат күчәмсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында бирелгән.

Жирлек территориясендә түбәндәге торак пунктлар урнашкан: - Адав-Толымбай авылы (авыл жирлегенәң административ үзәге);

- Ивашевка авылы;

- Яңавыл авылы.

01.01.2017 елга даими халык саны 948 кеше тәшкит итә, шул исәптән:

- Адав - Толымбай авылында: 900 кеше;

- Ивашевка авылында: 11 кеше;

- Яңавыл авылында: 37 кеше.

Мәгълүмат жирле үзидарә органнары мәгълүматлары нигезендә күрсәтелгән.

2. ЖИРЛЕК ТЕРРИТОРИЯСЕНЕҢ БҮГЕНГЕ ТОРЫШЫНА ҺӘМ КУЛЛАНЫЛЫШЫНА АНАЛИЗ. ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘУ

2.1. Торак фонды

Гамалдәге хәл

Жирлекнең торак төзелеше бер һәм ике катлы индивидуаль торак йортлар белән тәмин ителгән, күпфатирлы торак йортлар юк.

Жирлекнең торак фондының гомуми күләме 01.01.2017 елга 23,12 мең кв.м. тәшкил итә. Мәгълүмат Федераль дәүләт статистика хезмәте мәгълүматларына нигезләнеп күрсәтелгән. Даими халыкның торак белән тәмин ителеш күрсәткече - 24,39 кв. м/кеше.

Проект тәкъдиме

Торак төзелеше өчен территорияне бүлеп бирү Генераль планда каралмый.

Торак төзелешен үстерү төзелешнең тыгызлыгын арттыру һәм файдаланылмый торган территорияләрне үзләштерү хисабына мөмкин.

2.1. Социаль, ижтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар

Гамалдәге хәл

Адав-Толымбай авыл жирлеге территориясендә тәкъдим ителгән төп объектлар һәм социаль, ижтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге учреждениеләр турында мәгълүмат 1 нче таблицада китерелгән. Әлеге мәгълүматлар 01.01.2017 елның торышы буенча күрсәтелгән.

Таблица 1

Исеме		Урнашкан урыны	Проект куәте
МӘГАРИФ ОБЪЕКТЛАРЫ			
мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре	балалар бакчасы	Адав-Толымбай авылы, Урта ур., 99	40 урын
гомуми белем бирү учреждениеләре	урта гомуми белем бирү мәктәбе	Адав-Толымбай авылы, Урта ур., 99	320 урын
өстәмә белем бирү учреждениеләре	бирелмәгән		
СӘЛАМӘТЛЕК САКЛАУ ОБЪЕКТЛАРЫ			
фельдшер-акушерлык пункты		Адав-Толымбай авылы, Совет ур., 18	30 пос./см.
фельдшер-акушерлык пункты		Яңавыл авылы, Яшьләр ур., 53й.	15 пос./см.
МӘДӘНИЯТ ОБЪЕКТЛАРЫ			
авыл мәдәният йорты		Адав-Толымбай авылы, Совет ур., 19	220 урын
авыл китапханәсе		Адав-Толымбай авылы, Совет ур., 19	4000 данә.
ФИЗИК КУЛЬТУРА ҺӘМ СПОРТ ОБЪЕКТЛАРЫ			
спорт заллары	гомуми белем бирү мәктәбе каршындагы спорт залы	Адав-Толымбай авылы (мәктәп бинасында)	190 кв. м идән майданы
яссы корылмалар	гомуми белем бирү мәктәбе каршындагы спорт майданчыклары	Адав-Толымбай авылы (мәктәп территориясендә)	800 кв. м
ПОЧТА ЭЛЕМТӘСЕ ОБЪЕКТЛАРЫ			

почта элемтәсе бүлгә	Адав-Толымбай авылы, Урта ур., 89	-
ЖӘМӘГАТЬ ТӘРТИБЕН САКЛАУ ОБЪЕКТЛАРЫ		
полиция участок пункты	Адав-Толымбай авылы, Урта ур., 99	-

Халыкны хастаханә учреждениеләре, шулай ук ашыгыч медицина ярдәме белән тәмин итү Буа шәһәре үзәк хастаханәсе тарафыннан башкарыла. Адав-Толымбай авыл жирлегенә административ үзәгеннән район үзәк хастаханәсенә кадәр ераклык якынча 7 км тәшкит итә (ашыгыч ярдәм машинасының килү вакыты – якынча 7 мин).

Жирлектә тәкъдим ителгән социаль, ижтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге башка объектларга керә:

- Адав-Толымбай авыл жирлеге Советы бинасы (Адав-Толымбай авылы, Урта урамы, 99);
- ваклап сату объектлары;
- жәмәгать туклануы объекты (Адав-Толымбай авылы, Урта ур., 89)
- мәчет (Адав-Толымбай, Яңавыл).

Авыл жирлеге халкының социаль, ижтимагый һәм эшлекле билгеләнешендәге төп объектлар белән тәмин ителеш дәрәжәсен бәяләү 2 нче таблицادا китерелде.

Таблица 2

Объект тибы	Объектларның гомуми фактик егәрлеге		Тәмин ителеш дәрәжәсе, %	Кирәкле куркынычсызлык дәрәжәсенә ирешү өчен кирәк булган объектларның көчен югалту	
	билгеләнеше	үлчәү берәмлеге		билгеләнеше	үлчәү берәмлеге
Гомуми белем бирү учреждениеләре	320	урын	309	-	урын
Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре	40	урын	120	-	урын
Өстәмә белем бирү учреждениеләре	0	урын	0	85	урын
Амбулатор-сырхауханә учреждениеләре	45	сменага килүчеләр саны	262	-	сменага килүчеләр саны
Клуб учреждениеләре	220	урын	77*	64*	урын
Авыл китапханәләре	4000	данә	56*	3110*	данә
Спорт заллары	190	кв. м идән майданы	57	142	кв. м идән майданы
Яссы корымалар	800	кв. м	43	1049	кв. м

* Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2006 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары нигезендә 2019 елга кадәр тәмин ителеш дәрәжәсе гамәлдәге тәмин ителеш дәрәжәсендә кабул ителә

Халыкның хезмәт күрсәтү объектлары белән тәмин ителеш дәрәжәсен билгеләү СП 42.13330.2011 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» тәкъдим итә торган нормативлар нигезендә, шулай ук «2019 елга кадәр жәмәгать инфраструктурасы, социаль хезмәтләр белән тәмин ителеш социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән башкарылды.

Проект тәкъдима

Социаль, ижтимагый һәм эшлекле объектлар тарафыннан халыкка хезмәт күрсәтү сыйфатын яхшырту өчен генераль план белән кайбер объектларны урнаштыру карала, алар турындагы

Объектның статусы	Объектның исеме	Төп характеристикалар	Урнашкан урыны	Урнашуын нигезлэү
жирле эһәмияттэге жирлек	спорт залы	проект куэте- 162 кв. м идэн майданы	Адав-Толымбай авылы	халыкны тиешле объектлар белэн тээмин итүнең кирәкле дәрәжәсенә ирешү; жирле үзидарә органнары инициативасы _____
муниципаль районның жирле эһәмияттэге	Өстәмә белем бирү учреждениеләре *	проект куэте– 90 урын	Адав-Толымбай авылы	халыкны тиешле объектлар белэн тээмин итүнең кирәкле дәрәжәсенә ирешү; жирле үзидарә органнары инициативасы

* чараларны гамәлгә ашыру өчен Буа муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кергү кирәк

Жирле үзидарә органнары белешмәләренә караганда, социаль, ижтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге башка объектларны урнаштыруга ихтыяж юк, шуңа бәйлә рәвештә мондый объектларны урнаштыру буенча территориаль планлаштыруның башка чаралары генераль план белән каралмый.

Шул ук вакытта халыкның социаль, ижтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге төп объектлар белән тээмин ителеш дәрәжәсен анализлау нигезендә мондый объектларны төзү һәм реконструкцияләү буенча кайбер чаралар, шулай ук әлегә объектлар белән халыкның норматив тээмин ителешенә ирешү өчен кирәкле оештыру чаралары бүлеп бирелә. Әлегә чаралар 6 нчы таблицада китерелгән.

Таблица 4

Объект тибы	Проект куэте		Чараларны тормышка ашыру буенча тәкъдимнәр
	билгеләнеше	үлчәү берәмлеге	
Яссылык корылмалары	1124	кв. м	Торак пунктларда спорт майданчыклары төзү

Авыл жирлегә халкының социаль, ижтимагый һәм эшлекле билгеләнешендәге төп объектлар белән тээмин ителешнең планлаштырылган дәрәжәсен бәяләү, мондый объектларны урнаштыру чараларын исәпкә алып, 5 нче таблицада китерелде.

Таблица 5

Объект тибы	Объектларның кирәкле куэте		Чараларның үтәлешен исәпкә алып, тээмин ителешнең йомгаклау (ахыргы) дәрәжәсе, %
	билгеләнеше	үлчәү берәмлеге	
Гомуми белем бирү учреждениеләре	320	урын	309
Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре	40	урын	120
Өстәмә белем бирү учреждениеләре	90	урын	106
Амбулатор-сырхауханә учреждениеләре	45	сменага килүчеләр саны	262
Клуб учреждениеләре	220	урын	77*
Авыл китапханәләре	4000	данә	56*
Спорт заллары	352	кв. м идэн майданы	106
Яссы корылмалар	1924	кв. м	104

* Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары нигезендә 2019 елга кадәр тәэмин ителеш дәрәжәсе гамәлдәге тәэмин ителеш дәрәжәсендә кабул ителә

Халыкның хезмәт күрсәтү объектлары белән тәэмин ителеш дәрәжәсен билгеләү СП 42.13330.2011 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» тәкъдим итә торган нормативлар нигезендә, шулай ук «2019 елга кадәр жәмәгать инфраструктурасы, социаль хезмәтләр белән тәэмин ителеш социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән башкарылды.

2.3. Сәнәгать объектлары

2.3.1. Сәнәгать житештерүе объектлары

Гамәлдәге хәл

Җирлек территориясендә сәнәгать житештерүе объектлары күрсәтелмәгән.

Проект тәкъдими

Җирле үзидарә органнарының һәм кызыксынучы затларның ниятләренә караганда, җирлекнең житештерү потенциалын күтәрү өчен, асфальтбетон заводын җирлекнең көнбатыш өлешендә ремонтлау остаханәләре белән урнаштыру планлаштырыла (мәйданы - 8,88 га);

2.3.2. Файдалы казылмаларны чыгару объектлары

Гамәлдәге хәл

Җирлектә файдалы казылмалар чыгару объектлары юк.

Проект тәкъдими

Файдалы казылмаларны чыгару объектларын урнаштыру генераль план белән тәкъдим ителми.

2.4. Агросәнәгать комплексы объектлары

2.4.1. Авыл хужалыгы житештерүе объектлары

Гамәлдәге хәл

Адав-Толымбай авыл җирлеге территориясендә түбәндәге авыл хужалыгы житештерүе объектлары тәкъдим ителде:

- Адав-Толымбай авылыннан көньякка таба эре мөгезле терлек фермасы (куәте: 490 баш);
- Адав-Толымбай авылыннан көньякка таба эре мөгезле терлек фермасы (куәте: 200 баш)

Проект тәкъдими

Авыл хужалыгы житештерүе объектларын урнаштыру генераль план белән тәкъдим ителми.

2.4.2. Авыл хужалыгын тәэмин итү объектлары

Гамәлдәге хәл

Җирлек территориясендә авыл хужалыгын тәэмин итү объектларына керә:

- ыңдыр табагы көнбатышка таба Адав-Толымбай авылыннан
- Адав-Толымбай авылыннан көньяк-көнбатышка машина-трактор паркы;
- Адав-Толымбай авылыннан көнбатышка таба авыл хужалыгы продукциясен саклау складлары.

Проект тәкъдими

Авыл хужалыгын тээмин итү объектларын генераль план белән урнаштыру тәкъдим ителми.

2.5. Склад объектлары

Гамәлдәге хәл

Жирлек территориясендә склад бүлмәләре юк.

Проект тәкъдиме

Склад объектларын генераль план белән урнаштыру тәкъдим ителми.

2.6. Махсус билгеләнешле объектлар

Гамәлдәге хәл

Адав-Толымбай авыл жирлеге территориясендәге зиратлар турында мәгълүмат 6 нчы таблицада китерелгән.

Таблица 6

Объект	Урнашк ан урыны	Фактик мәйдан ы, га	Жир кишәрлеге булу турында белешмәләр				Комментар ий
			Кадастр номеры	Жир категориясе	Рөхсәт ителгән куллану төрө	искәр мәләр	
Зират (гамәлдәге)	Адав- Толымба йдан көнбаты шка	2,23	16:14:1301 01:141	Авыл хужалыгы жирләре	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	-	Жир кишәрлеген ең кирәкле характерист икаларын үзгәртү таләп ителә *
Зират (ябык)	Адав- Толымба йның көнбаты ш кырыенд а	2,5	16:14: 130102:24 9	Авыл хужалыгы жирләре	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	-	жир кишәрлеген ең кирәкле характерист икаларын үзгәртү таләп ителә *
Зират (гамәлдәге)	Ивашевк адан көнякка	0,45	16:14:1301 03:193	Авыл хужалыгы жирләре	Зиратлар урнаштыру өчен	-	жир кишәрлеген ең кирәкле характерист икаларын үзгәртү таләп ителә *
Зират (гамәлдәге)	Яңавылд ан көнбаты шка	0,43	16:14: 130103: 194	Авыл хужалыгы жирләре	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	-	жир кишәрлеген ең кирәкле характерист икаларын үзгәртү таләп ителә *
Зират (гамәлдәге)		0,61	16:14: 130101: 140	Авыл хужалыгы жирләре	Авыл хужалыгы житештерү өчен	Зират жир кишәр леге өлеше ндә	жир кишәрлекл әре чикләрен зиратның факттагы чикләренә

						урнаш кан	туры китерү таләп ителә; жир кишәрлекләре характеристикаларын кирәкле урынга үзгәртү *
			16:14:130101:6	Билгеләнгән	Билгеләнгән		

*жир кишәрлегенә кирәкле характеристикалары:

Жир категориясе «жосмик эшчәнлекне, оборона, куркынычсызлык һәм башка махсус жирләргә тәмин итү өчен сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика, жирләр»;

рөхсәт ителгән куллану төре - «Ритуаль эшчәнлек» (код Россия Икътисадый үсеш министрлығының «Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында» 2014 елның 01 сентябрдәгә 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре классификаторы нигезендә 12.1).

Жирлек территориясендә тәкъдим ителгән махсус билгеләнештәгә башка объектларга түбәндәгеләр керә:

- Ивашевка авылыннан төньяк-көнбатышка таба биотермик чокыр;
- Ивашевка авылыннан көнбатышка таба Себер үлән базасы
- Адав-Толымбай авылыннан төньяктарак Себер түләмәсе үлән базасы.
- Адав-Толымбай авылыннан көньяк-көнбатышка таба каты көнкүреш калдыклары чүпләге.

Проект тәкъдими

Махсус объектларны генераль план белән урнаштыру тәкъдим ителми.

Жирлек территориясендә экологик хәлне яхшырту максатыннан Генераль планда каты көнкүреш калдыклары чүпләген бетерү карала.

2.7. Туризм һәм рекреация объектлары

Гамәлдәгә хәл

Жирлектә туризм һәм рекреация объектлары тәкъдим ителмәгән.

Проект тәкъдими

Жирлек территориясендә туристлык-рекреация функциясен үстерү генераль план белән тәкъдим ителми

2.8. Транспорт инфраструктурасы

2.8.1. Автомобиль транспорты

Гамәлдәгә хәл

Жирлекнең урам-юл челтәренә төп элементлары, аларның характеристикалары 7 нче таблицада китерелгән.

Таблица 7

Объект статусы	Объект исеме	Төп характеристикалар	жирлек чикләре озынлыгы, м
төбәк эһәмияттәгә	транзит автомобиль юлы «Вольнистан - Кыят - Яшевка»	категория: IV;өсләге: асфальтобетон	7036
	автомобиль юлы «Буа - Адав-Толымбай - Ивашевка»	категория: IV;өсләге: асфальтобетон	5597

	«Яңаавыл авылына керү юлы » автомобиль юлы	категория: IV; өслеге: асфальтобетон	442
муниципаль районның жирле әһәмияттәге	каты өслекле башка автомобиль юллары	өслеге: асфальтобетон	102
	каты өслекле башка автомобиль юллары	өслеге: күчмә,	1390
жирлекнең жирле әһәмияттәге	торак урамнары, торак пунктлар территориясенә керү юллары	–	12035

Янғын транспорты барлык биналарга һәм корылмаларга юл белән тәмин ителгән.
Жирлекнең торак пунктлары каты өслекле автомобиль юллары белән тәмин ителгән.
Жирлек территориясендә жәмәгать транспорты тәкъдим ителмәгән.

Проект тәкъдиме

Генераль планда автомобиль транспорты үсеше каралган.

Урам-юл челтәре элементларын урнаштыру өчен планлаштырылган белешмәләр, аларның төп характеристикалары һәм урнашуның нигезләмәләре 8 нче таблицادا тәкъдим ителгән.

Таблица 8

Объект статусы	Объект исеме	Төп характеристи калар	Жирлек чикләренд э озынлыгы , м	Объектны урнаштыруны нигезләү
федераль әһәмияттәге автомобиль юллары	«Буа шәһәрән эйләнеп узу»* транзит автомобил юлы	өслеге- асфальтобетон ; категория - 11	12510	муниципаль районның урам-юл челтәре сыйфатын яхшырту; территориаль муниципаль район схемасы нигезләмәләрен гамәлгә ашыру

* чараны тормышка ашыру өчен Татарстан Республикасының һәм Россия Федерациясенен территорияль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү кирәк

«Буа шәһәрән эйләнеп узу» автомобиль юлын урнаштыру кыргый хайваннарның миграция куркынычсызлыгын тәмин итүгә юнәлтелгән оештыру чараларын да күздә тотып, шул исәптән:

- хайваннар өчен жир асты яки жир өсте кичүләрен оештыру (күрсәтелгән корылмаларның урнашуы һәм конструктив чишелешләре территорияне планлаштыру документлары һәм планлаштырылган автомобиль юлының проект документлары белән билгеләнергә тиеш);
- хайваннарның транспорт чараларына кермәсен өчен саклагыч корылмалар һәм жайланмалар оештыру.

«Буа шәһәрән эйләнеп узу» автомобиль юлын төзегәндә житештерү процессларын башкарганда хайваннар дөньясы объектларының үлемен булдырмау таләпләрен раслау турында» 13.08.1996 ел, № 997 Россия Федерациясе Хөкүмәте Карары нигезләмәләрен үтәү зарур, шулай ук проект документациясен Татарстан Республикасының Биологик ресурслар буенча дәүләт комитеты белән килештерү.

Буа муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы нигезлэмэләрен тормышка ашыру максатыннан, планлаштырылган автомобиль юлының су объекты аша үтүен тәмин итү өчен, Генераль планда «Буа шәһәрен әйләнәп узу» автомобиль юлында Зөя елгасы аша күпер аша чыгу урыны урнаштыру карала. Әлеге чараны гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының территорияль планлаштыру схемаларына үзгәрешләр кертү кирәк.

Автомобиль юлларында хәрәкәт өзлексезлеген тәмин итү, халыкка хезмәт күрсәтү сыйфатын яхшырту өчен автомобиль транспорты объектлары белән «Буа шәһәрен әйләнәп узу» һәм «Вольнистан - Кыят - Яшевка» автомобиль юллары киселешендә транспорт чишелешен урнаштыру планлаштырыла. Әлеге чараны гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының һәм Буа муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү кирәк.

2.8.2. Тимер юл транспорты

Гамәлдәге хәл

Жирлек территориясендә тимер юл транспорты күрсәтелмәгән.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә тимер юл транспортын үстерү каралмаган.

2.8.3. Су транспорты

Гамәлдәге хәл

Жирлек территориясендә су транспорты күрсәтелмәгән.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә су транспортын үстерү каралмаган.

2.8.4. Һава транспорты

Гамәлдәге хәл

Жирлек территориясендә һава транспорты күрсәтелмәгән.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә һава транспортын үстерү каралмаган.

2.8.5. Торбаүткәргеч транспорт

Гамәлдәге хәл

Жирлек территориясендә үткәргеч транспорт күрсәтелмәгән.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә торба үткәргеч транспортын үстерү каралмаган.

2.9. Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү

2.9.1. Магистраль инженерлык коммуникацияләре

Гамәлдәге хәл

Жирлек территориясендә түбәндәге магистраль инженерлык коммуникацияләре күрсәтелгән:

- 110 кВ, 6-10 кВ көчәнеше электр тапшыруының һава линияләре;
- элемент линияләре.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә магистраль инженерлык коммуникацияларен урнаштыру планлаштырылмый.

2.9.2. Электр белән тәмин итү

Гамәлдәге хәл

Торак пунктны электр белән тәмин итү 0,4 кВ көчәнеше электр үткәргеч һава линияләре белән гамәлгә ашырыла. Электр киеренкелеген киметү һәм аны бүлү трансформатор электр подстанцияләре белән 6-10/0,4 кВ тәмин ителә.

Биналарның һәм корылмаларның электр энергиясе белән тәмин ителеш дәрәжәсе 100 % тәшкил итә.

Проект тәкъдиме

Электр белән үзәкләштерелгән тәмин итү системасын үстерү каралмаган.

2.9.3. Газ белән тәмин итү

Гамәлдәге хәл

Торак пунктлар буенча биналарның һәм корылмаларның тәмин ителеш дәрәжәсе:

- Адав-Толымбай авылы: 100 %; торак пунктлар буенча газ белән тәмин ителеш дәрәжәсе
- Ивашевка авылы: 95 %;
- Яңаавыл авылы: 100 %.

Биналар һәм корылмаларны газ белән тәмин итүнең альтернатив чарасы булып автоном чыганаclar тора.

Проект тәкъдиме

Газ белән үзәкләштерелгән тәмин итү системасын үстерү каралмаган.

2.9.4. Су белән тәмин итү

Гамәлдәге хәл

Авыл жирлеге территориясендә су белән тәмин итү жир асты чыганаclarыннан - скважина су алу жайланмаларыннан гамәлгә ашырыла.

Торак пунктлар буенча биналарның һәм корылмаларның тәмин ителеш дәрәжәсе:

- Адав-Толымбай авылы: 95 %;
- Ивашевка авылы: 95 %;
- Яңаавыл авылы: 100 %.

Шәхси скважиналар биналарны һәм корылмаларны су белән тәмин итүнең альтернатив чарасы булып тора.

Жирлекнең үзәкләштерелгән хужалык-эчә торган су белән тәмин итү чыганаclarы булып тора:

- Адав-Толымбай авылыннан төньякка таба ике су алу скважинасы (һәрберсенә егәрлеге: 6,3 куб. мВ сәг);
- Адав-Толымбай авылының көньяк-көнбатыш өлешендәге су алу скважинасы (егәрлеге: сәгатенә 6,3 куб. м);
- Яңаавыл авылында су алу скважинасы (егәрлеге: сәгатенә 6 куб. м);
- Ивашевка авылыннан төньяк-көнчыгышка таба су алу скважинасы (егәрлек турында мәгълүматлар юк).

Әлеге объектларның урнашуы һәм характеристикасы Буа муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы материаллары һәм жирле үзидарә органнары мәгълүматлары нигезендә күрсәтелгән.

Су алу жайланмаларның жир асты суларының сыйфаты, тулаем алганда, 2.1.4.1074-01 «Эчәргә яраклы су. Су сыйфаты үзәкләштерелгән эчә торган су системалары өчен гигиена таләпләре. Сыйфат контроле. » СанПиН таләпләренә туры килә.

Су алу жайланмаларының жир асты байлыкларыннан файдалану хокукына лицензия бар.

СП 31.13330.2012 «Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. СНИП 2.04.02-84 актуаль редакциясе» авыл жирлегә халкы өчен хужалык-эчә торган ихтыяжларга норматив су куллану елына 69,20 мең кубометр тәшкил итә.

Проект тәкъдиме

Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасын үстерү күздә тотылмый.

2.9.5. Агынты суларны агызу

Гамәлдәге хәл

Жирлектә үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системасы юк. Ташландык суларны индивидуаль чистарту станцияләре яки калдыклар контейнерлары ярдәмендә башкарыла.

Проект тәкъдиме

Үзәкләштерелгән агынты суларны агызу системасын үстерү күздә тотылмый.

2.9.6. Жылылык белән тәэмин итү

Гамәлдәге хәл

Жирлектә үзәкләштерелгән жылылык белән тәэмин итү юк. Биналарны жылыту төрле ягулык төрләрендә эшләүче индивидуаль жылыту системалары ярдәмендә башкарыла.

Проект тәкъдиме

Генераль план үзәкләштерелгән жылылык белән тәэмин итү системасын үстерү тәкъдим ителми.

2.9.7. Элемтә

Гамәлдәге хәл

Телефон һәм кәрәзле элемтә, эфир һәм цифрлы тапшырулар, интернет бар.

Антенна-мачт корылмаларына һәм территориядә тәкъдим ителгән башка элемтә объектларына карый,:

- Адав-Толымбай авылында кәрәзле элемтә база станциясе.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә элемтә объектларын Генераль планда урнаштыру каралмый.

2.9.8. Көнкүреш калдыкларын чыгаруны оештыру

Гамәлдәге хәл

Жирлектә каты көнкүреш калдыклары жыелуның якинча норматив күләме елына 1043 куб.м, сыек көнкүреш калдыклары - елына 1896 куб. м. тәшкил итә. Каты һәм сыек көнкүреш калдыкларының фактик күләме турында мәгълүмат юк.

Каты көнкүреш калдыклары Адав-Толымбай авылыннан көньяк - көнбатышка таба урнашкан чүплеккә чыгарыла.

Проект тәкъдиме

Калдыклар, шул исәптән каты коммуналь калдыклар, Татарстан Республикасы белән эш итү өлкәсендә территорияль схема нигезләмәләренә караганда, Буа шәһәре полигонына калдыкларны чыгару һәм алга таба чүп-чар сортларга аеру станциясенә Югары Ослан муниципаль районында транспортировка белән оештырылырга тиеш.

Жирлек территориясендә экологик өзгәртүне яхшырту максатында генераль план белән каты көнкүреш калдыкларын чүпләүне бетерү каралган.

2.9.9. Янғын куркынычсызлыгы

Гамәлдәге хәл

Жирлек территориясендә 5 нче дәрәжә янгынга каршы торучы торак йортлар урнашкан (СНиП 21-01-97 буенча «Биналарның һәм корылмаларның янгынгы куркынычсызлыгы»), торак төзелеше территориясендә янгынгы куркынычы булган объектлар юк.

Иң якын янгынгы часте Буа шәһәрендә урнашкан. Адав-Толымбай авыл жирлегенә административ үзәгеннән янгынгы частенә кадәр урам-юл челтәре буенча 6,5 км ераклыкта (янгынгы сүндерү машинасының килү вакыты - 6,5 мин тирәсе).

Проект тәкъдиме

Янгынгы куркынычсызлыгы объектларын жирлек территориясендә Генераль планда урнаштыру күздә тотылмый.

3. ТОРАК ПУНКТЛАРЫ ЧИКЛӘРЕ

Торак пунктларның гамәлдәге чикләре Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Адав-Толымбай авыл җирлеге Советының 20.12.2012 ел № 2-27 карары белән расланган Адав - Толымбай авыл җирлегенең генераль планы белән билгеләнде.

Күчәмсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында торак пунктлар чикләре турында мәгълүмат юк.

Әлеге проектта торак пунктларның чикләрен үзгәртү каралмый.

3.1. Торак пунктларның билгеләнгән чикләреннән читтә урнашкан һәм торак пункт чикләренә кертергә тәкъдим ителми торган «торак пунктлар җирләре» категориясендәге җир кишәрлекләре

Җирлек территориясендә Адав-Толымбай авыл җирлегенең генераль планы белән билгеләнгән торак пункт чикләреннән читтә урнашкан «торак пунктлар җирләре» категориясендәге җир кишәрлекләре бар. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Адав-Толымбай авыл җирлеге Советының 20.12.2012 ел, № 2-27 карары белән) торак пункт чикләренә әлеге проект белән кертү планлаштырылмый. Әлеге җир кишәрлекләренә карата җир категориясен үзгәртү таләп ителә.

Күрсәтелгән җир кишәрлекләре турында мәгълүмат, шулай ук аларны торак пунктлар чикләренә кертү зарурлыгының юклыгын нигезләү һәм җирләрнең күздә тотылган категориясе 9 нчы таблицада китерелгән.

Таблица 9

№ т/б	Кадастр номеры	Урнашу урыны	Җир категори ясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре	Мәйдан, кв.м	Тәкъдим ителгән җир категориясе	Торак пункт чикләренә кертү зарурлыгы булмауны нигезләү
1	16:14:131 303:17	Татарстан Республикасы, Буа муниципаль районы, Адав-Толымбай авыл җирлеге, Ивашевка авылы, Буа МСО Татагропромстрой бакчачылык ширкәте, 17 нче кишәрлек	Торак пунктлар җирләре	Гражданнарны бакчачылык һәм яшелчәчелек белән тәэмин итү өчен	583	Авыл хужалыгы җирләре	Җир кишәрлеген бакчачылык ширкәте составында урнаштыру; кадастр хата
1	16:14:131 305:26	Татарстан Республикасы, Буа муниципаль районы, Адав - Толымбай авыл җирлеге, Ивашевка авылы, "Телефонист" бакчачылар ширкәте	Торак пунктлар җирләре	Гражданнарны бакчачылык һәм яшелчәчелек белән тәэмин итү өчен	869	Авыл хужалыгы җирләре	Җир кишәрлеген бакчачылык ширкәте составында урнаштыру; кадастр хата

4. МӘДӘНИ МИРАС ОБЪЕКТЛАРЫ

Мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары, Адав-Толымбай авыл жирлеге территориясендә тәкъдим ителгән мәдәни мирас объектлары турында мәгълүмат 10 нчы таблицада китерелгән.

Объект статусы	Объект исеме	Урнашкан урыны	Оештыру-боерык документы
ачыкланган мәдәни мирас объектлары	Г. З. Шаһиәхмәтов туган йорт (1900-1939 еллар) - татар шагыйре, язучы, профессор, әдәбият белгече	Адав-Толымбай авылы*	-

* объектның урнашуы билгеләнмәгән, шуңа бәйле рәвештә объект проекты график материалларда чагылдырылмаган

Мәгълүмат Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы тарафыннан 22.07.2015 елга бирелгән мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм мәдәни мирас объектлары исемлеге нигезендә тәкъдим ителгән.

5. АЕРУЧА САКЛАНА ТОРГАН ТАБИГЫЙ ТЕРРИТОРИЯЛӘР

Адав-Толымбай авыл жирлеге территориясендә түбәндәге аеруча саклаулы табигать территорияләре бар:

- «Зөя елгасы» төбәк әһәмияттәге табигать һәйкәле ТАССР Министрлар Советының 10.01.1978 ел, № 25 карары һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.12.2005 ел, № 644 карары белән аерым саклана торган табигый территорияләргә кертелгән; билгеләнгән чикләргә турындагы белешмәләргә Күчәмсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында тәкъдим ителгән

- төбәк әһәмияттәге «Декабрист В.Г. Ивашев исемендәге парк» табигать һәйкәле аерым саклана торган табигый территорияләргә ТАССР Министрлар Советының 21.12.1987 ел, № 486 карары һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.12.2005 ел, № 644 карары белән кертелде; билгеләнгән чикләргә турындагы белешмәләргә Күчәмсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында тәкъдим ителде.

6. ТЕРРИТОРИЯНЕ МАХСУС КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР

Гамалдаге хэл

11 нче таблицада жирлек территориясе өчен хас булган территориялэрне куллануның аерым шартлары булган зоналар турында белешмэлэр тәкъдим ителде.

Таблица 11

зона исеме	чыганак исеме	зона күләме, м	Зонаның күләмен һәм режимын билгеләүче норматив документ
санитар-саклау зонасы	себер түләмәле үләт базлары	1000	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 « Санитар-саклау зоналары һәм предприятиелэрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе »
	биотермик базлар	1000	
	каты көнкүреш калдыклары чүпеге	1000	
	мөгезле эре терлек фермалары (100-1200 баш)	300	
	машина-трактор парклары	300	
	ындыр табагы	100	
	авыл хужалыгы продукциясен саклау складлары	50	
	зиратлар	50	
өске су объектларының су саклау зонасы	Зөя елгасы	200	Россия Федерациясе Су кодексы
	башка өслек су объектлары	50	
өске су объектларының яр буе яклау полосасы	жир өстендәге су объектлары	50	
электр линиялэрнең сак зонасы	ВЛ 110 кВ	20	Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары « Электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрндә урнашкан жир кишәрлеклэрненнәй файдалануның махсус шартлары турында »
	ВЛ 6-10 кВ	10	
	ВЛ 0,4 кВ	2	
газ-бүлү челтэрлэрнең сак зонасы	газ тарату челтэрлэре	2	Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2000 елның 20 декабрэндәге 878 номерлы карары белән расланган газ бүлү челтэрлэрнен саклау кагыйдэлэре
Эчэргэ яраклы су белән тээмин итүнең чыганакларын санитар саклау зонасы поясы	су алу коелары	30	СанПиН 2.1.4.1110-02 « Су белән тээмин итү чыганакларын һәм эчэ торган суүткэргечлэрне санитар саклау зоналары »
Махсус сакланучы табигать территориясе	табигый һэйкэл «Зөя елгасы**	—	«Махсус сакланылучы табигать территориялэре турында» 1995 елның 14 13 ноябрэндәге 33-ФЗ номерлы Федераль закон
	«Декабрист В.Г. Ивашев исемэндәге парк» табигать һэйкэле **	—	

*табигать һэйкэллэре билэгән территориялэрдә хужалык эшчәнлеген чикләү гамәлдә, аерым алганда, аларның саклануын бозуга китерә торган һэртөрлэ эшчәнлек тыела.

Табигать һэйкэллэрнен куллану түбэндәге максатларда рөхсэт ителә:

- фәнни (эйләнэ-тирә табигать мохитенең торышын мониторинглау, табигать экосистемаларының һәм аларның компонентларының эшчәнлеген һәм үсешен өйрәнү һ.б.);

эколого-агарту (уқыту-танып белү экскурсияләре үткәрү, экологик уку сукмакларын оештыру һәм төзекләндерү, видеофильмнар төшерү, слайдлар, буклетлар чыгару максатыннан фотога төшү һ.б.лар);

- рекреацион (транзит йөрүләр);
- табигатьне саклау (тере организмнар төрләренең генофондын саклау, сирәк яшәү шартларын тәэмин итү) үсемлекләренең һәм хайваннарның югалып баручы төрләрен һ.б.
- әлеге табигый объектларны һәм табигать һәйкәлләре комплексларын игълан итү бурычларына һәм аларга карата билгеләнгән саклау режимына каршы килмәгән башка, шул исәптән житештерү максатларында.

Жирлектә гамәлдә булган территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар Картасында әлеге проектның график материаллары составында жирлек территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре (булган урыны) сурәтләнгән.

Проект тәкъдиме

Кайбер объектларны планлаштырылуға бәйле рәвештә, белешмәләре 12 нче таблицада китерелгән территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләрен билгеләү таләп ителә.

Таблица 10

Зона исеме	Чыганак исеме	Зона күләме	Зонаның күләмен һәм режимын билгеләүче норматив документ
санитар-саклау зонасы	Ремонт остаханәләре белән асфальт-бетон заводы	500	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-саклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе»

Территорияләрне куллануның аерым шартлары булган зоналар күләме һәм конфигурациясе әлеге зоналар проектларын эшләүгә бәйле рәвештә төгәлләштерелгә мөмкин.

7. ТАБИГАТЬ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ЭКОЛОГИК СИТУАЦИЯ

7.1. Табигать шартлары һәм ресурслары

7.1.1. Рельеф

Адау-Толымбай авыл жирлеге территориясе елга үзәннәре, балкалар һәм чоқырлар белән бүлгәләнгән тигезлекләрдән гыйбарәт.

Рельефның абсолют биеклекләре 76 м дан 100 м га кадәр житә. Жирлекнең көньяк өлешенә иң зур тамгалар хас, иң кечкенәсе - Карл елгасы тугайлары өчен - жирлекнең төньяк-көнчыгыш өлешендә.

7.1.2. Файдалы казылмалар

Жирлек территориясендә түбәндәге файдалы казылма ятмалары тәкъдим ителгән:

Руда булмаган файдалы казылмалар чыганакалары:

торф ятмасы (эксплуатацияләнмәгән).

Әлеге ятмалар турындагы мәгълүмат Буа муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы материалларында бирелгән белешмәләр нигезендә күрсәтелгән.

7.1.3. Гидрогеологик шартлар

Жир асты сулары яткан шартлар буенча жирлек территориясенең геологик киселешендә гидрогеологик бүлекчәләр бүлеп бирелә, алар турында белешмәләр 11 нче таблицада бирелгән.

Таблица 11

аталышы	төп характеристикалар	куллану
су йөртүчән локаль су үткәрмәүчән неогеново-дүртенчел аллювиаль комплекс	суларның химик составы: төрле катион составтагы гидрокарбонатлар; минерализацияләү: 0.1 – 1.0 г/л; гомуми катылыгы: 0.9 -12.5 мг-экв/л	хужалык-эчә торган су белән тәэмин итү өчен файдаланыла
аз сулы локаль котельник терриген комплекс	суның химик составы: төрле катион составтагы гидрокарбонатлар; минерализацияләү: 0,3 – 0,4 г/л; гомуми катылыгы: 0,56 – 6,4 мг-экв/л	чикле кулланыла

7.1.4. Жир өсте сулары һәм жир асты сулары

Жир өсте сулары

Жирлек территориясендә урнашкан төп сулыклар булып торалар:

- Зөя елгасы (Куйбышев сусаклагычының уң кушылдыгы; гомуми озынлыгы: 375 км);

- Чуксы елгасы (Зөя елгасының сул кушылдыгы; гомуми озынлыгы: 6 км).

Жирлекнең гидрографик челтәрен дә шулай ук күлләр һәм инешләр тәшкил итә.

Чишмәләр

Жирлек территориясендә чишмәләр юк.

7.1.5. Климатик характеристика

СП 131.13330.2012 «Төзелеш климатологиясе»нә китерелгән төзелеш өчен климатик районлаштыру картасы нигезендә Адав-Толымбай авыл жирлегә IV климат районында урнашкан.

Жирлеккә хас салкын һәм жылы чорларның климат параметрлары 14 һәм 15 нче таблицаларда күрсәтелгән.

Таблица 14

Елның салкын чорының климат параметрлары

Климатик параметрлар		Билгеләнеше
Һаваның температурасы салкынрак, тәэмин ителешле, °С	0,98	- 41
	0,92	- 33
Һава температурасы иң салкын биш көнлек, °С, тәэмин ителешле	0,98	- 33
	0,92	- 31
Һава температурасы, °С, тәэмин ителеш 0,94		- 17
Һаваның абсолют минималь температурасы, °С		- 47
Иң салкын айның уртача тәүлеклек һава температурасы амплитудасы, °С		- 17
Дәвамлылығы, тәүлек, һәм һаваның уртача температурасы, һаваның уртача тәүлеклек температурасы түбәнрәк булган чор ≤ 0 °С	дәвамлылык, тәүлек.	151
	уртача температура, °С	- 8.1
Дәвамлылығы, тәүлек, һәм һаваның уртача температурасы, һаваның уртача тәүлеклек температурасы түбәнрәк булган чор. ≤ 8 °С	дәвамлылык, тәүлек.	208
	уртача температура, °С	- 4.8
Дәвамлылығы, тәүлек, һәм һаваның уртача температурасы, һаваның уртача тәүлеклек температурасы түбәнрәк булган чор ≤ 10 °С	дәвамлылык, тәүлек.	223
	уртача температура, °С	- 3.8
Иң салкын айның һаваның уртача айлык чагыштырма дымлылығы, %		82
Һаваның уртача айлык чагыштырма дымлылығы иң салкын айның 15 сәгатендә, %		81
Ноябрь өчен явым-төшем күләме - март, мм		177
Декабрьдә иң яхшы жил юнәлеше - февраль		ЮЗ
Уртача тизлекнең гыйнвар, м/с румбалары буенча максималь тизлегә		4.1
Жилнең уртача тизлегә, м/с, уртача тәүлеклек һава температурасы ≤ 8 °С булган чорда		3.1

Таблица 13

Елның жылы чорының климат параметрлары

Климатик параметрлар		Билгеләнеш
Барометрик басым, гПа		1002
Һава температурасы, °С, тәэмин ителеш 0,95		24
Һава температурасы, °С, тәэмин ителеш 0,98		28
Иң жылы айның уртача максималь температурасы, °С		25.1
Һаваның абсолют максималь температурасы, °С		39
Иң жылы айның уртача тәүлеклек һава температурасы амплитудасы, °С		9.9
Иң жылы айның уртача айлык һава дымлылығы, %		69
Һаваның уртача айлык чагыштырма дымлылығы 15 сәг. иң жылы айныкы, %		56
Апрель өчен явым-төшем күләме - октябрь, мм		368
Явым-төшемнең тәүлеклек максимумы, мм		75
Июнь-август айларында иң яхшы жил юнәлеше		С, 3
Румблар буенча уртача тизлекләрнең минималь тизлегә июль, м/с		0

Жирлек климаты параметрларын бәяләү СП 131.13330.2012 "Төзелеш климатологиясе" нең якындагы торак пункт (Казан шәһәре) өчен үтәлгән.

Һаваның уртача еллык температурасы 3.9 С. тәшкит итә

Уртача еллык явым-төшем күләме - 483.1 мм.

Жирлек территориясендә көньяк һәм көнбатыш юнәлештәге жилләр өстенлек итә.

Жилнең уртача еллык тизлеге 4.4 м/сек тәшкил итә.

7.1.6. Инженерлык-геологик шартлар

Жирлек территориясендә тәкъдим ителгән куркыныч физик-геологик процессларга түбәндәгеләр керә:

- эрозия процесслары (чокырлар) - су агымнары урыннарына хас;
- сөзәклек процесслары (ишелү, шуышу) – аз үсеш алган;
- карст-суффозия процесслары (карст бүрәнкәләре, суффозия чокырлары).

Жирлек территориясендә махсус (биоген) грунтлар жирлекнең бөтен территориясендә фрагментар бирелгән.

7.1.7. Ландшафт, туфрак капламы, үсемлекләр

Жирлек территориясе Урта Зөя ландшафт районы чикләрендә урнашкан.

Туфракның характерлы типларына түбәндәгеләр керә:

- кара туфраклы;
- кара туфраклы типик жир;
- аллювиаль туендырылган туфраклар.

Үсемлекләр капламын урманнар, болыннар, куаклыклар һәм авыл хужалыгы жирләре тәшкил итә.

7.2. Әйләнә-тирә мохитнең торышын бәяләү

7.2.1. Атмосфера һавасының торышы

Атмосфера һавасын пычратуның төп чыганаclarы түбәндәгеләр:

- эшли торган авыл хужалыгы предприятиеләре (эре мөгезле терлек фермалары);
- машина-трактор парклары;
- ашлык ындыр табагы;
- автомобиль транспорты.

Жирлектә һава пробаларына лаборатория анализлары үткәрелми.

7.2.2. Су ресурслары халәте

Су объектларын пычрату чыганаclarы түбәндәгеләр:

- сәнәгать объектларында житәрлек дәрәжәдә чистартылмаган ташландык суларны ташлау;
- авыл хужалыгы территорияләреннән чистартылмаган өске суларны агызу
- торак пунктлар территорияләреннән чистартылмаган өске суларны агызу.

Су ресурсларын пычратуга шулай ук су саклау зоналары режимын һәм жир өсте су объектларының яр буе яклау полосаларын үтәмәү китерә, бу аларның жирлектә беркетелгән чикләре булмауга бәйле.

Санитар-яклау зонасы чикләрендә су белән тәэмин итү чыганаclarының урнашуы да тискәре фактор булып тора.

Хәзерге вакытта жирлектә үзәкләштерелгән су кертү системасы юк.
су кертү.

Жирлектә су ресурсларының пычрануы мониторингы үткәрелми.

7.2.3. Туфрак катламының һәм жир ресурсларының торышы

Авил жирлеге территориясендә авыл хужалыгы жирләренең таркалу дәрәжәсе югары, чокыр-чокыр челтәре белән бүлгәләнүе, чәчүлекләрнең түбән катламы хас. Үсеш алган эрозия процесслары, туфрак деградациясе тикшерү булып тора.

Жирлек территориясендә эрозиягә каршы чаралар үткәрелә, алар урман утыртмаларын саклауга, туфракны саклаучы чәчүәйләнешләрне оештыруга, деграацияләнгән чәчүлекләрне табигый азык жирләрэнә күчерүгә кагыла.

Жирләрнең торышына аларның техноген пычрануы тискәре йогынты ясый: пестицидлар, агып төшүче сулар, житештерү һәм куллану калдыклары белән пычрану.

Туфрак катламының һәм жир ресурсларының торышына житди тискәре йогынты каты көнкүреш калдыкларын кушу урыннары була.

Жирлек территориясендә туфрак пробаларын тикшерү үткәрелми.

7.2.4. Житештерү һәм куллану калдыклары, биологик калдыклар

Биологик калдыклар чыганакалары:

- Себер үлэт базлары;
- биотермик чокырлар;
- зират.

Торак пунктларның зур территорияләре аларның тискәре йогынтысына дучар була. Терлекчелек калдыкларының барлыкка килүе терлекчелек объектларының эшчәнлегә белән бәйле. Терлекчелек объектларын ныгыту тирес саклагычлар булмау һәм вакытлыча тирес туплау урыннары булмау сәбәплә житәрлек үсеш алмаган. Тирес терлекчелек фермаларына якин жирдә урнашкан, жир һәм су ресурсларының пычрану куркынычы бар.

Көнкүреш калдыклары барлыкка килүе торак пунктлар территорияләре өчен хас. Жирлек территориясендә каты көнкүреш калдыклары складлау урыннары булу (Адав-Толымбай авылы янындагы чүплек) тискәре факт булып тора.

Каты көнкүреш калдыкларын күмү технологиясе, кабул ителә торган калдыкларны оешкан үлчәү, радиация-дозиметрик контроль булмау, жир асты суларының торышына, территорияне саклауга үткәрелә торган анализ булмау сәбәплә, әйләнә-тирә мохит өчен куркыныч тудыра.

Жирлек территориясен санитар чистарту, торак пунктларның контейнер мәйданчыклары белән тәэмин ителмәве сәбәплә, тиешле дәрәжәгә туры килми.

7.2.5. Йогынтының физик факторлары

Халыкка йогынты ясауның физик факторларына электромагнит нурланышы, акустик һәм радиация тәэсире керә.

Жирлектә электр-магнит нурланышы чыганакалары булып электр линияләре, элемент объектлары тора. Электр-магнит кыры дәрәжәсе рөхсәт ителгәннән кимрәк һәм халык өчен куркыныч тудырмый.

Тискәре акустик йогынты чыганакаларына түбәндәгеләр керә:

- эшли торган авыл хужалыгы предприятиеләре (эре мөгезле терлекләр фермалары); ;
- Ашлык ындыр табагы;
- автомобиль транспорты.

Авыл жирлегенә радиация шартлары күбесенчә табигый радиация фоны белән билгеләнә.

7.2.6. Яшел утыртмаларның торышы

Жирлек территориясендәге яшелләнделгән территорияләргә түбәндәгеләр керә:

- урманнар;
- елга чишмә ерымнарында үзлектән үсеп чыгучы агач һәм куак үсентеләре;
- махсус билгеләнештәге яшелләнделү (зиратлар территориясе);
- чикләнгән файдалануны яшелләнделү (белем бирү территорияләре яшелләнделгән объектлар);

- гомуми файдаланудагы яшелләнделү (Адав-Толымбай авылындагы сквер һәм Ивашевка авылындагы парк). Авыл жирлегенә яшелләнделгән территорияләренә гомуми мәйданы 600, 18 га (жирлекнең гомуми мәйданынан 12,23 %) тәшкил итә.

Гомуми файдаланудагы яшелләнделгән территорияләренә мәйданы 8,4 гектар тәшкил итә (халыкның тәэмин ителеше бер кешегә 88,61 кв.м). Әлегә күрсәткеч СП 42.13330.2011 СНИП 2.07.01-89*. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» актуаль

редакцияда билгелэнгән бер кешегә 12 кв. м тигез булган минималь мөмкин булган норматив күрсәткечтән зуррак.

Адав-Толымбай авыл жирлегендә тулаем экологик вәзгыять уңай.

7.3. Экологик вәзгыятьне оптимальләштерү чаралары

Экологик вәзгыятьне яхшырту өчен жирлектә генераль план белән тәкъдим ителә түбәндәге юнәлешләр буенча оештыру чаралары комплексын үткәрү:

- әйләнә-тирә мохитне пычрату чыганаclarын локальләштерү;
- һава бассейнын саклау;
- су ресурсларын саклау һәм алардан нәтижәле файдалану;
- жирлек территориясен саклау һәм инженерлык яклавы;
- калдыклар белән эш итү системасын үстерү;
- халыкны физик йогынты ясаудан яклау;
- яшелләндерү системасын үстерү.

Адав-Толымбай авыл жирлегенә карата түбәндәге чаралар актуаль:

- үлэт базларын биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юк итүнең ветеринария-санитария кагыйдәләренә туры китерү; үлэт базларының санитар-саклау зоналары территорияләрендә микробиологик күрсәткечләрне контрольдә тоту;

- булган яки көтелә торган торак төзелеше янында урнашкан үлэт базларының санитар-саклау зоналары проектларын эшләү, санитар-саклау зоналары күләмен киметү мөмкинлеген билгеләү өчен;

- житештерү объектларында кулланыла торган технологик жиһазларны камилләштерү; йә егәрлекне киметү, территорияне кыскарту яки объектларны яңадан профильләштерү һәм аңа бәйле рәвештә куркынычлык классын үзгәртү һәм санитар саклау зоналары күләмен киметү;

- предприятиеләр тарафыннан чыгарылуларны киметү (шул исәптән тузан, газ чистарту жайланмалары белән жиһазлау) чараларын башкару;

- предприятиеләрдә ябык яки әйләнештәге су белән тәэмин итүне кертү;

- тузан саклау зоналары территорияләрен максималь яшелләндерү-газга чыдам яшел үсентеләр;

- автомобиль юлларының юл каплау сыйфатын яхшырту;

- пычраткыч матдәләр эшләү зоналарында атмосфера торышына мониторинг тикшеренүләре үткәрү;

- мотор ягулыгының экологик чиста төрләренә автотранспорт чараларын күчерү яки традицион ягулык кулланган автотранспорт чыгаруны чистарту өчен катализаторлар һәм конвертерлар кертү;

- торак пунктлар предприятиеләрендә һәм территорияләрендә яңа суүткәргеч челтәрләрне реконструкцияләү һәм төзү;

- торак пунктларны яңгыр һәм хужалык-көнкүреш канализациясе челтәрләре белән тәэмин итү, алга таба юынты суларны чистарту белән билгелэнгән нормативларга кадәр;

- өске су объектларының су саклау зоналарында урнашкан торак төзелешнең беренче чираттагы канализациясе;

- предприятиеләрне һәм торак пунктларны су белән тәэмин итү челтәрләренең техник торышын мониторинглау челтәрен оештыру һәм үстерү, өске су объектларының гидромониторингы;

- су саклау зоналары, өслек су объектларының яр буе саклау полосалары һәм су белән тәэмин итү чыганаclarының санитар саклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануның махсус хокукый режимын үтәү;

- чистарту корылмалары төзү;

- гамәлдәге авыл хужалыгы өчен локаль чистарту корылмалары төзү;

- су хужалыгы системаларының куркынычсыз торышын һәм эксплуатациясен тәэмин итү, юынты суларның су объектларына тискәре йогынтысын булдырмау (шул исәптән су әзерләү

буенча заманча методларны һәм чистарту суларын чистартуның алдынгы технологияләрен кертү, чистарту корьлмаларыннан явым-төшемне зарарсызландыру һәм утильләштерү);

- эчә торган су сыйфатын яхшырту;
- жир асты суларын чыгару максатыннан жир асты байлыкларыннан файдалану хокукына лицензияләр рәсмиләштерү;
- су белән тәэмин итү чыганаclarының, су саклау зоналарының чикләрен билгеләү өске су объектларының яр буе саклагыч полосалары һәм зоналары, аларның чикләрен махсус мәгълүмат билгеләре белән беркетү;
- эчәргә яраклы су белән тәэмин итү максатында санитар-саклау зоналарында урнашкан су белән тәэмин итү чыганаclarының жир асты суларын куллануны бетерү;
- авыл хужалыгы культураларын эшкәртүнең югары нәтижәле технологияләрен кертү юлы белән туфракның уңдырышлылыгын торгызу;
- жирләрне инвентаризацияләү һәм агрохимик тикшерү;
- адаптив экологик -андшафт игенчелек системасын кертү;
- ресурсларны саклау һәм экологик яктан чиста эшкәртү технологияләрен кертү кулланылган агрохимикатлар күләмен киметү өчен;
- биологик үсемлекләрне саклау чараларын куллану;
- адаптив экологик -андшафт игенчелек системасын кертү;
- төзелеш процессында бозылган жирләрне рекультивацияләү, линия корьлмалары салу;
- эрозиягә каршы чаралар үткәру: көтүлек һәм печән майданын арттыру, саклау үсентеләре майданын арттыру, туфракны эрозиягә каршы эшкәртү, яңгыр һәм эрегән суларның өслек агымын оештыру;
- карстка каршы чаралар үткәру;
- автомобиль юлларының кар белән каплануын киметү;
- торак пунктлар территорияләрен көнкүреш калдыкларын жыю өчен контейнер майданчыклары һәм контейнерлар белән тәэмин итү;
- калдыкларны селектив жыюны оештыру, калдыкларны эшкәртү һәм утильләштерүнең өр-яңа технологияләрен кертү;
- анда агулы матдәләр һәм кушылмалар, шулай ук авыл хужалыгы продукциясен үстерүне күздә тотаткан торган азкатлы төзелешне проектлаганда радиоактивлык булу-булмауга туфрак катламын тикшерүне үткәру;
- туфракның экологик куркынычсызлыгы турында бәяләмә биргәндә яки аны рекультивацияләү программасы булганда гына торак төзелеш өчен участкаларны туфрак катламы белән пычрану ихтималы булган зоналарга бүлеп бирү;
- терлекчелек фермалары территорияләреннән тирес чыгару һәм утильләштерү системасын оештыруны (Буа шәһәре янындагы проектлаштырыла торган тирес саклагычка чыгаруны);
- терлекчелек фермаларын биологик калдыкларны утильләштерү өчен Биогаз жайланмалары белән жиһазлау;
- терлекчелек калдыкларын вермикомпостлаштыру, ферментацияне гөмбә тизләткечләре һ. б. кулланып утильләштерү чаралары.;
- каты көнкүреш калдыклары чүплекләрен бетерү, территорияне рекультивацияләү;
- Буа шәһәренең гамәлдәге каты көнкүреш калдыклары полигонына каты көнкүреш калдыкларын чыгаруны оештыру, алга таба Югары Ослан муниципаль районында чүп-чарны сортлау станциясенә (калдыклар белән эш итү, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендәге территориаль схема нигезендә) илтеп житкерү;
- торак пунктлар территориясендә шау-шу саклау чаралары үткәру (акустик экраннар урнаштыру, автомобиль юллары буенда яшел үсентеләрнең тавыш саклау полосаларын булдыру, торак булмаган биналарның беренче эшелонында куллану, тәрәзәләрне тавыш үткәргән);
- автомобиль юллары буенда саклагыч яшелләндерүне оештыру;
- торак пунктлар территорияләрендә гомуми файдалануны яшелләндерүне оештыру;
- аеруча саклана торган табигый территорияләрне саклау режимын үтәү;
- электромагнит нурланыш чыганаclarының санитар-саклау зоналары проектларын эшләү RF диапазоны;
- инженерлык коммуникацияләренең сак зоналары режимын үтәү;
- үсемлекләр һәм хайваннар дөньясын саклау чараларын үткәру (шул исәптән хайваннарның яшәү тирәлеген, аларның миграция юлларын, Балыкларның уылдык чөчү юлларын

саклау чараларын; хайваннарның транспорт чараларына, балыкларга һәм башка су биологик ресурсларына элэгүенә юл куймаучы конструктив карарларны куллану һ.б.).

8. ТАБИГЫЙ ҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘР БАРЛЫККА КИЛҮ КУРКЫНЫЧЫ ФАКТОРЛАРЫНЫҢ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

8.1. Табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр өчен куркыныч факторлар

Адав-Толымбай авыл жирлегенә территориясендә «Куркыныч табигый йогынтының геофизикасы» 22-01-95 СНИП буенча табигый шартлар гади дип бәяләнгән.

Жирлек территориясендә мөмкин булган табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр (алга таба -ГТХ) барлыкка килү куркынычы факторлары исемлегенә:

Куркыныч геологик процесслар- шуышмалар, ишелмәләр.

Килеп чыгу куркынычы уртача.

Гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы астында булган территория турында мәгълүматлар юк. Тәэсир итүче факторлар-кыяларның күчүе (хәрәкәте), жир өслекләре тетрәү, күчкән массаларның механик басымы.

Нәтижәсе- корылмаларга сизелерлек булмаган зыян, челтәрләрнең сирәк өзәлүе.

Куркынычны киметү чаралары-жир тетрәү зонасында һәм аның янәшәсендәге территорияләрдә өслек сулары агымын оештыру, жир асты суларына дренаж ясау, тышкы йөкләнешләрне киметү, терек диварлар төзү, тау башында һәм шуышмаларда яшел үсентеләр утырту .

Карст-суффозион процесслар.

Килеп чыгу куркынычы уртача.

Йогынты ясаучы факторлар - ташларны эретү, токым структурасын жимерү, токым кисәкчәләрен күчерү (юу), токымнарны күчерү (жимерү), жир өслеген деформацияләү.

Нәтижәсе-сәнәгать һәм гражданлык корылмалары деформациясә, сәнәгать объектлары эшендәге тәнәфесләр, территориянең эксплуатациядән вакытлыча чыгуы.

Куркынычлыкны киметү чаралары- шуышмалар зонасында һәм аңа яқын территорияләрдә жир өсте суларының агышын оештыру, жир асты суларын дренажлау, тышкы йөкләнешләрне киметү, биналар һәм корылмаларның нигезләрен ныгыту.

Килеп чыгу куркынычы графигы –ел әйләнәсе.

Табигый янгыннар- ландшафт, урман янгыннары.

Мөмкин булган территория-жирлекнең бөтен территориясендә урман массивлары. Янгын куркынычы сезоны дәвамында югары янгыннар булырга мөмкин. Йогынты ясаучы факторлар-ялкын, жылылык агымы, жылылык сугу, куркыныч төтеннәр, атмосфераның, туфракның, гидросфераның пычрануы. Нәтижәсе-төтенләү, урман янып китү, халыкның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янау, корылмаларга зыян килү, транспорт һәм тышкы эшләр белән бәйлә кыенлыктар, юл-транспорт һәлакәтләре.

Рискларны киметү чаралары-янгынга каршы өзекләр урнаштыру, янгын сүндерү бүлекчәләренең дислокациясен оптимальләштерү, автомобиль юлларын яктылыкны чагылдыручы җайланмалар белән җиһазлау.

Килеп чыгу куркынычы графигы- май-июль.

8.2. Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр өчен куркыныч факторлар

Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү ихтималы булган төп куркыныч факторлар исемлегенә:

Автомобиль транспорты объектларында гадәттән тыш хәлләр

Сәбәбе, чыганагы – транспорт чараларының техник төзексезлегенә, юл хужалыгының канәгатьләнерлек торышы, транспорт чараларын эксплуатацияләү һәм йөк ташу кагыйдәләрен бозу, юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу, начар һава шартлары.

Нәтижәсе-бәрелү, транспорт чарасы янгыннары; янгын куркынычы булган йөкне яндыру; шартлау һәм шартлаткыч йөкне яндыру; куркыныч химик йөкне агызу (очу, парга әйләнү); кешеләрнең жәрәхәтләнүе һәм үлүе; янгыннар; әйләнә-тирә мохитне пычрату; транспорт чараларына зыян.

Килеп чыгу куркынычы графигы – ел әйләнәсе.

Электр белән тәмин итү һәм ягулык-энергетика комплексы объектларында гадәттән тыш хәлләр

Сәбәбе, чыганагы– корылмаларның тузуы, технологик жиһазларның техник төзек булмавы, объектларны эксплуатацияләү кагыйдәләрен бозу, начар һава торышы шартлары

Нәтижеләре– янгыннар, электр тогы йогынтысы, объектлар (системалар) эшчәнлегендә өзеклекләр, кешеләрнең жәрәхәтләнүе һәм үлүе, әйләнә-тирә мохитнең пычрануы, корылмаларга зыян, яшәү шартларын бозу.

Килеп чыгу куркынычы графигы – ел әйләнәсе.

Торак-коммуналь хужалык объектларында (системаларында) гадәттән тыш хәл

Сәбәпләре, чыганагы-корылмаларның тузуы, технологик жиһазларның техник төзек булмавы, объектларны эксплуатацияләү кагыйдәләрен бозу, начар һава шартлары.

Факторлар, гамәлләрнең характеры-янгыннар, су басу, объектлар (системалар) эшчәнлегендә өзеклекләр.

Нәтижәсе-тормыш шартларын бозу, кешеләрнең жәрәхәтләнүе һәм үлүе, әйләнә-тирә мохитнең пычрануы, корылмаларга һәм транспорт чараларына зыян.

9. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУНЫҢ БАШКА ДОКУМЕНТЛАРЫ НИГЕЗЕНДӘ ФЕДЕРАЛЬ, РЕГИОНАЛЬ ҺӘМ ЖИРЛЕ ӘҢӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР ТУРЫНДА БЕЛЕШМӘЛӘР

Федераль, региональ әһәмияттәге, муниципаль районның, жирлекнең жирле әһәмияттәге чаралары турында белешмәләр Россия Федерациясенең территорияль планлаштыру схемаларында, Татарстан Республикасының территорияль планлаштыру схемасында, Буа муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасында, Адав-Толымбай авыл жирлегенең генераль планында тәкъдим ителгән чаралар исемлеге нигезендә китерелде.

Таблица 16

б.№ т/б	Чара исеме	Урнашу урыны	Проект куәте, характеристика	гамәлгә ашыру вакыты (ел)	чыганак	искәрмә
<i>Федераль әһәмияттәге чаралар</i>						
1	«Буа шәһәрен әйләнеп узу» автомобиль юлы төзелеше	Адав-Толымбай авыл жирлеге	-	2021 - 2035	СТП РТ	чара генераль планда каралган
2	«Буа шәһәрен әйләнеп узу» автомобиль юлында Зөя елгасы аша күпер кичүен төзү	Адав-Толымбай авыл жирлеге	-	2021 - 2035	СТП МР	чара генераль планда каралган
<i>Төбәк әһәмиятендәге чаралары (Республика)</i>						
3	«Буа шәһәренең әйләнеп чыгу» автомобиль юлында юл сервисы комплексы төзелеше	Адав-Толымбай авыл жирлеге	-	2021 - 2035	СТП МР	Социаль - икътисади планнар буенча жирлек үсеше чарасы актуаль түгел
4	«Буа шәһәренең әйләнеп чыгу» автомобиль юлында юл сервисы комплексы төзелеше	Адав-Толымбай авыл жирлеге	-	2021 - 2035 .	СТП МР	Социаль - икътисади планнар буенча жирлек үсеше чарасы актуаль түгел
5	110кв һава буенча тапшыру электролиниясен реконструкцияләү	Адав-Толымбай авыл жирлеге	-	2015 - 2020 .	СТП РТ	Социаль - икътисади планнар буенча жирлек үсеше чарасы актуаль түгел
6	Су бүлү системасын реконструкцияләү	Адав-Толымбай авылы	1 скважина; 2 суэтем башнясы; 10,4 км су бүлү челтәрләре	2015 - 2020	СТП РТ	Чара гамәлгә ашырылган
7	Жирлекара түбән басымлы газүткәргечләр төзү	Адав-толымбай авыл жирлеге	-	2015 - 2020	СТП РТ	Чара гамәлгә ашырылган
8	Файдалы казылмалра казу карьераларын рекультивацияләү	Адав-Толымбай авыл жирлеге	-	2011 - 2020	ГП	оештыру чаралары
9	Мөгезле эре терлек фермасы территориясен үзгәртеп кору\	Адав-Толымбай авылы	-	2011 - 2020 .	ГП	оештыру чаралары
<i>Жирле әһәмияттәге чаралар (муниципаль район)</i>						
10	Агросәнәгать комплексының перспектив үсеш мәйданчыгын оештыру	Адав-Толымбай авылы	20,6 га	2012 - 2035 еллар.	СТП МР	Социаль - икътисади планнар буенча жирлек үсеше чарасы актуаль түгел

11	Агросәнәгать комплексының перспектив үсеш майданчыгын оештыру	Адав-Толымбай авылы	16,8 га	2012 - 2035	СТП МР	Социаль - икътисади планнар буенча жирлек үсеше чарасы актуаль түгел
12	Пляжны төзекләндерү	Адав-Толымбай авылыннан көняк-көнчыгыштарак	-	2011 - 2020	СТП МР	оештыру чаралары
13	«Буа ягы» мәдәни - андшафт маршрутын оештыру	Адав-Толымбай авыл жирлеге		2011 - 2035	СТП МР	оештыру чаралары
14	"Буа районы тарихы һәм дине" дини-танып белү маршрутын оештыру	Адав-Толымбай авыл жирлеге	-	2011 - 2035	СТП МР	оештыру чаралары
15	"Спорт һәм ял" спорт - андшафт маршрутын оештыру	Адав-Толымбай авыл жирлеге	-	2011 - 2035	СТП МР	оештыру чаралары
16	Территорияне рекультивацияләү белән каты көнкүреш калдыклары чүплеген бетерү	Адав-Толымбай авылы	-	2011 - 2020	СТП МР	чара генераль планда каралган
17	Территорияне рекультивацияләү белән тирес саклау урынын ябу	Адав-Толымбай авылы	-	2011 - 2020	СТП МР	Чара объект булмау сәбәпле актуаль түгел
18	Санитарны киметү буенча чаралар үткәрү-халыкка тискәре йогынтыны бетерү максатларында үлэт базының саклагыч зонасы	Адав-Толымбай авылы	-	2011 - 2020	СТП МР	оештыру чаралары
19	Санитарны киметү буенча чаралар үткәрү-халыкка тискәре йогынтыны бетерү максатларында үлэт базының саклагыч зонасы	Ивашевка авылы	-	2011 - 2020	СТП МР	оештыру чаралары
20	Балалар ижаты түгәрәкләре урыннарын арттыру гомуми белем бирү мәктәбендә	Адав-Толымбай авылы	өстәмә 8 урынга	2011 - 2020	ГП	оештыру чаралары
<i>Жирле әһәмияттәге чаралар (жирлек)</i>						
21	Спорт заллары төзелеше	Адав-Толымбай авылы	80 кв. м идән майданы	2012 - 2020	СТП МР	чара генераль планда каралган
22	Сәүдә предприятелиләре төзелеше	Адав-Толымбай авылы	38 кв. м сәүдә майданы	2012 - 2020	СТП МР	Социаль - икътисади планнар буенча жирлек үсеше чарасы актуаль түгел
23	Беренче әһәмияттәге товарларны китерүне оештыру	Яңавыл авылы	-	2012 - 2020 .	СТП МР	оештыру чаралары
24	Торак төзелеше	Адав-Толымбай авылы	0,15 га	2011 - 2035 .	ГП	Сорау булганда чаара тормышка ашырылырга мөмкин
25	Заманча технологияләр нигезендә заманча	Адав-	1,1 км	2012 - 2020	ГП	Чара гамәлгә ашырылган

	материаллардан торбалар кулланып су белән тээмин итү чөлтөрлөрөн реконструкцияләү һәм алыштыру	Толымбай авылы				
26	Ультрафиолет дезинфекцияләү системасы һәм сусызландыру һәм утильләштерү, канализация дезинвазиясе һәм явым-төшем жайланмалары белән биологик чистарту корылмалары төзү	Адав-Толымбай авылы	100 куб. м тәүлеккә	2012 - 2020 .	ГП	Социаль - икътисади планнар буенча жирлек үсеше чарасы актуаль түгел
27	Каты көнкүреш калдыклары контейнерлары өчен мәйданчыклар	Адав-Толымбай авыл жирлеге	-	2012 - 2035	ГП	өштыру чаралары
28	Торак пунктлар тирәсендә урман поясларын булдыру нокта	Адав-Толымбай авыл жирлеге	-	2012 - 2020	ГП	өштыру чаралары

10. ТӨП ТЕХНИК-ИКТИСАДИ КҮРСӘТКЕЧЛӘР

Таблица 17

№ т/б	Күрсәткеч исеме	Үлчәү берәмлеге	Гамәлдәге хәл	Хисап срогы
1	авыл жирлеге майданы	га	4907,61	4907,61
2	Торак пунктлар майданы	га	222,83	222,83
	шул исәптән:			
	Адав-Голымбай авылы	га	149,24	149,24
	Ивашевка авылы	га	51,44	51,44
	Яңавыл авылы	га	22,15	22,15
3	даими халык саны	кеше.	948	948 *
4	Торак фонд күләме	мең. кв. м	23,12	23,12 *
5	Территорияләр балансы**			
	индивидуаль торак төзелеше территорияләре	га / %	175,66 / 3,57	175,66 / 3,57
	күпфатирлы торак төзелеше территорияләре	га / %	0,46 / 0,0	0,46 / 0,0
	социаль, ижтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар территорияләре	га / %	3,0910,06	3,09 / 0,06
	бакча һәм яшелчә бакчалары территорияләре	га / %	52,07 / 1,06	52,07 / 1,06
	сәнәгать объектлары территорияләре:	га / %		
	житештерү территорияләре	га / %	0/0	8,88/0,18
	агросәнәгать комплексы объектлары территорияләре	га / %	29,51 / 0,6	29,51 / 0,6
	инженерлык объектлары территориясе инфраструктура һәм коммуналь хезмәт күрсәтү	га / %	2, 14 / 0,04	2, 14 / 0,04
	транспорт объектлары территорияләре инфраструктурасы	га / %	25,59 / 0,52	56,38 / 1,14
	махсус билгеләнештәге территорияләр	га / %	6,99 / 0,14	6,3/0,12
	торак пунктларның яшелләндерелгән территорияләре	га / %	10,2 / 0,2	11,82 / 0,24
	авыл хужалыгы жирләре территорияләре:			
	сөрүлекләр	га / %	3241,16 / 66,04	3202,63 / 65,25
	көтүлекләр, печәнлекләр	га / %	688,81 / 14,03	688,16 / 14,02
	урман территорияләре, башка үсемлекләр:			
	урманнар	га / %	536,7 / 10,93	536,13 / 10,92
	куак үсемлекләре	га / %	53,28 / 1,08	53,28 / 1,08
	су объектлары территорияләре:			
	жир өсте сулыклары	га / %	56,65 / 1,15	56,6/ 1,15
	сазлыктар		4,57 / 0,09	4,57 / 0,09
	торак пунктларның башка территорияләре	га / %	20,63 / 0,42	19,01 / 0,38

*Торак төзелеше территорияләре майданнарының артуын исәпкә алып, ориентир билгеләре күрсәтелгән

** Территорияләр балансы исәбендә гамәлдәге хәлдә факттагы функциональ файдаланудагы территорияләр майданнары исәпкә алынды, исәп-хисап чорына - функциональ зоналар тарафыннан тәкъдим ителгән планлаштырыла торган функциональ файдаланудагы территорияләр майданы исәбендә.